P9_TA(2021)0160

Peta obljetnica mirovnog sporazuma u Kolumbiji

Rezolucija Europskog parlamenta od 29. travnja 2021. o petoj obljetnici mirovnog sporazuma u Kolumbiji (2021/2643(RSP))

(2021/C 506/14)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije, osobito rezoluciju od 20. siječnja 2016. o potpori mirovnom procesu u Kolumbiji ([1]),

— uzimajući u obzir Trgovinski sporazum između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, te Kolumbije i Perua, s druge strane ([2]), potpisan 26. srpnja 2012. u Bruxellesu, te Sporazum o ukidanju viza za kratkotrajni boravak između Europske unije i Republike Kolumbije ([3]), potpisan 2. prosinca 2015.,

— uzimajući u obzir izjavu Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Federice Mogherini od 1. listopada 2015. o imenovanju Eamona Gilmorea posebnim izaslanikom EU-a za mirovni proces u Kolumbiji,

— uzimajući u obzir Konačni sporazum o okončanju oružanog sukoba i izgradnji stabilnog i trajnog mira između Nacionalne vlade Kolumbije i Revolucionarnih oružanih snaga Kolumbije – Narodne vojske (FARC-EP), potpisan 24. studenoga 2016.,

— uzimajući u obzir izvješća glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o Verifikacijskoj misiji UN-a u Kolumbiji, posebice izvješće od 26. ožujka 2021.,

— uzimajući u obzir godišnje izvješće visoke povjerenice UN-a za ljudska prava o stanju ljudskih prava u Kolumbiji od 10. veljače 2021.,

— uzimajući u obzir zajedničku izjavu potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Josepa Borella i povjerenika Janeza Lenarčiča od 9. veljače 2021. o odluci Kolumbije da venezuelskim migrantima odobri privremeni status zaštite te izjavu glasnogovornika potpredsjednika / Visokog predstavnika od 26. veljače 2021. o nasilju nad borcima za ljudska prava u Kolumbiji,

— uzimajući u obzir članak 132. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da će Kolumbija u studenome 2021. obilježiti petu obljetnicu potpisivanja Konačnog sporazuma o okončanju oružanog sukoba i izgradnji stabilnog i trajnog mira između vlade Kolumbije pod vodstvom predsjednika Juana Manuela Santosa i Revolucionarnih oružanih snaga Kolumbije (FARC-EP) kojim je završeno više od 50 godina sukoba i koji predstavlja važnu etapu u izgradnji stabilnog i trajnog mira u zemlji; budući da je Kolumbija zadržala svoj demokratski integritet unatoč dugotrajnim razdobljima ekstremnog nasilja;

B. budući da je Ustavni sud Kolumbije procijenio da će biti potrebno najmanje 15 godina za usklađivanje s Konačnim sporazumom, desetogodišnjim planom provedbe jedinstvenog plana i aktualnim četverogodišnjim planom višegodišnjeg ulaganja u mir uz sredstva u iznosu od gotovo 11,5 milijardi USD;

([1]) SL C 11, 12.1.2018., str. 79.
([2]) SL L 354, 21.12.2012., str. 3.
([3]) SL L 333, 19.12.2015., str. 3.

četvrtak, 29. travnja 2021.

C. budući da su se predsjednik Kolumbije Iván Duque i predsjednik stranke Comunes (bivša stranka FARC) Rodrigo Londoño susreli 10. ožujka 2021. kako bi raspravljali o statusu provedbe Konačnog sporazuma; budući da su u okviru dijaloga koji je moderirao posebni predstavnik glavnog tajnika UN-a za Kolumbiju i voditelj Verifikacijske misije Ujedinjenih naroda u Kolumbiji obje strane potvrdile svoju predanost Konačnom sporazumu i složile se da će zajednički raditi na izradi plana za preostali dio vremenskog okvira predviđenog za njegovu sveobuhvatnu provedbu, kao i da će udvostručiti napore za jačanje reintegracije bivših boraca i sigurnosnih jamstava za njih;

D. budući da i bivši gerilski borci napreduju u procesu reintegracije u civilni život te da pravni i ustavni sustav u Kolumbiji donosi konkretne reforme kako bi se osigurala provedba obveza iz sporazuma i kako bi budućnost zemlje mogla biti izgrađena na njima;

E. budući da su se strane u Konačnom sporazumu složile da će osnovati Specijaliziranu jurisdikciju za mir, uključujući između ostalog provedbu sveobuhvatnog sustava istine, pravde, odštete i neponavljanja, kao i sporazuma o odšteti za žrtve, kako je potvrđeno u izvješću visoke povjerenice UN-a za ljudska prava Michelle Bachelet od 10. veljače 2021.; budući da se Kolumbija suočava sa složenim izazovima u sveobuhvatnoj provedbi Konačnog sporazuma, dodatno pogoršanima stanjem u vezi s pandemijom bolesti COVID-19 te priljevom i prihvatom venezuelskih migranata;

F. budući da je 26. siječnja 2021. kolumbijska Specijalizirana jurisdikcija za mir objavila svoju prvu veliku odluku optuživši osam vođa bivšeg FARC-EP-a za ratne zločine i zločine protiv čovječnosti, što je dosad bio najjasniji rezultat prijelaznog pravosudnog sustava u zemlji; budući da je također potvrdila napredak u istrazi takozvanih „lažnih pozitivnih” žrtava; budući da je Specijalizirana jurisdikcija za mir počela poduzimati mjere u cilju uspostave trajnog i neometanog dijaloga s vlastima autohtonih zajednica;

G. budući da i dalje postoje važni pomaci koji pružaju primjer transformacijskog potencijala mirovnog sporazuma, koji prvi put uključuje poseban rodni pristup; budući da bi se trebao ostvariti veći napredak u okviru Sveobuhvatnog programa za zaštitne mjere za žene vođe i žene borce za ljudska prava te programa za potporu ženama i djevojčicama koje su žrtve nasilja, uključujući silovanje i otmice; budući da je, s obzirom na međusobnu povezanost različitih poglavlja sporazuma, iznimno važno aktivno integrirati rodni pristup u sva područja;

H. budući da se, unatoč činjenici da su mirovni pregovori doveli do znatnog smanjenja broja smrtnih slučajeva i količine nasilja u Kolumbiji, pogoršanje sigurnosti u različitim regijama Kolumbije općenito smatra preprekom mirovnom procesu, sa zabrinjavajućim porastom količine nasilja, prisilnih nestanaka, otmica i ubojstava društvenih lidera, vođa autohtonih skupina, bivših boraca FARC-a i boraca za ljudska prava, kako je izvijestio UN; budući da su sigurnosne snage također izložene napadima i nasilju;

I. budući da je Verifikacijska misija UN-a potvrdila ubojstvo 73 bivša borca 2020., čime je broj bivših boraca ubijenih od potpisivanja mirovnog sporazuma 2016. porastao na ukupno 248; budući da je Ured visokog povjerenika za ljudska prava (OHCHR) primio informacije o ubojstvima 120 boraca za ljudska prava u protekloj godini, od kojih su 53 slučaja potvrđena; budući da je, osim toga, tijekom 2020. zabilježio 69 incidenata s velikim brojem civilnih žrtava, što je dovelo do smrti 269 civila, uključujući 24 djece i 19 žena; budući da je UN izvijestio da su potrebni veći napori za provedbu mirovnog sporazuma;

J. budući da je glavni tajnik UN-a kao prioritete utvrdio potrebu za rješavanjem trajnog nasilja nad bivšim borcima, zajednicama pogođenima sukobom, socijalnim liderima i borcima za ljudska prava, potrebu za poboljšanjem održivosti procesa reintegracije, konsolidaciju integrirane državne prisutnosti u područjima pogođenima sukobom, jačanje konstruktivnog dijaloga među stranama kao sredstvo promicanja provedbe mirovnog sporazuma i potrebu za jačanjem uvjeta za pomirenje među stranama;

K. budući da je 2017. kolumbijska vlada pokrenula službene mirovne pregovore s Nacionalnom oslobodilačkom vojskom (ELN); budući da je u siječnju 2019., nedugo nakon što je ELN aktivirala automobilsku bombu u policijskoj akademiji u Bogoti kojom su ubijene 22 osobe, vlada predsjednika Ivána Duquea završila mirovne pregovore; budući da se u određenim departmanima nastavlja dinamika sukoba u koje je upleten ELN, uključujući obračune s drugim nezakonitim naoružanim akterima i s javnim sigurnosnim snagama; budući da vlada ustraje u tome da mogućnost

nastavka pregovora ovisi o prestanku nasilnog djelovanja ELN-a, uključujući otmice, novačenje djece i postavljanje mina, dok ELN ostaje pri svojem stajalištu da se svaki takav zahtjev vlade mora rješavati za pregovaračkim stolom;

L. budući da je predsjednik Kolumbije Iván Duque Márquez donio važnu odluku da pokaže solidarnost ponudom privremenog statusa zaštite i reguliranjem statusa oko 1 800 000 venezuelskih migranata koji borave u zemlji na temelju privremenih migracijskih dozvola, što će im omogućiti da se registriraju te poboljšati njihov pristup javnim uslugama, kao što su zdravstvo i obrazovanje te socioekonomsku integraciju, a time i smanjiti njihovu ranjivost; budući da Kolumbija i Venezuela dijele više od 2 000 kilometara propusne granice; budući da se granica između Kolumbije i Venezuele uglavnom sastoji od guste šume i teško prohodnog terena, što je čini privlačnom za nezakonite aktivnosti i organizirani kriminal;

M. budući da je Uzajamni fond EU-a za Kolumbiju mobilizirao 128 milijardi EUR iz proračuna EU-a, 21 države članice, Čilea i Ujedinjene Kraljevine; budući da je njegov peti strateški odbor 22. siječnja 2021. odredio buduće strateške linije fonda;

N. budući da civilno društvo ima ključnu ulogu u mirovnom procesu jer okuplja organizacije za zaštitu ljudskih prava, organizacije žena, seoske zajednice, afrokolumbijske zajednice i autohtone zajednice koje su pokrenule mnogobrojne inicijative i prijedloge na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;

O. budući da EU i Kolumbija održavaju okvir uske političke, gospodarske i trgovinske suradnje uspostavljen na temelju Memoranduma o razumijevanju iz studenoga 2009. i trgovinskog sporazuma između Kolumbije i Perua te EU-a i njegovih država članica, čije krajnje težnje nisu samo promicati međusobne gospodarske odnose strana nego i doprinijeti miru, demokraciji, poštovanju ljudskih prava, održivom razvoju i dobrobiti građana; budući da je Kolumbija strateški partner i ključan čimbenik za regionalnu stabilnost; budući da su Europska unija i Republika Kolumbija uspostavile okvir za sudjelovanje Republike Kolumbije u operacijama Europske unije za upravljanje krizama koji je stupio na snagu 1. ožujka 2020.;

P. budući da se taj blizak odnos proteže i na međunarodnu suradnju u pitanjima koja se tiču obiju strana, na primjer borba za mir i borba protiv terorizma i trgovine drogom;

1. ponovno ističe svoju potporu mirovnom sporazumu u Kolumbiji i pozdravlja nedavni dijalog između strana, istodobno priznajući njihove političke napore, realizam i ustrajnost; ponavlja svoju spremnost da nastavi pružati svu moguću političku i financijsku pomoć za potporu sveobuhvatnoj provedbi mirovnog sporazuma, da prati fazu nakon sukoba, u kojoj je sudjelovanje lokalnih zajednica i organizacija civilnog društva i dalje ključno, te da uzme u obzir prioritete koje su izrazile žrtve u pogledu istine, pravde, odštete i jamstva neponavljanja; ponovno izražava svoju solidarnost sa žrtvama;

2. naglašava da se kolumbijski mirovni sporazum često navodi kao model diljem svijeta zbog njegove odlučnosti u rješavanju pitanja koja su prouzročila sukob i zbog njegove usredotočenosti na prava i dostojanstvo žrtava; podsjeća da je potrebno provesti sve dijelove tako složenog i inovativnog sporazuma jer su oni međusobno isprepleteni kada je riječ o rješavanju stvarnih uzroka sukoba; poziva kolumbijsku vladu da nastavi ostvarivati napredak u provedbi svih aspekata mirovnog sporazuma;

3. pozdravlja napredak koji je Kolumbija ostvarila u područjima kao što su cjelovita ruralna reforma, planovi ruralnog razvoja (PDET), poštovanje prava žrtava, rješavanje problema nedopuštenih droga, zamjena nezakonitih usjeva, povrat zemljišta i ponovno uključivanje bivših boraca, te potiče ulaganje dodatnih napora u provedbu svih aspekata mirovnog sporazuma, posebno onih društveno-gospodarskih područja u kojima je postignut manji napredak; naglašava koliko je važno da mirovni proces bude popraćen odlučnim naporima u borbi protiv nejednakosti i siromaštva, uključujući pronalaženjem pravednih rješenja za ljude i zajednice koji su prisiljeni napustiti svoju zemlju; smatra da posebno treba pružiti pomoć skupinama koje su najviše pretrpjele u sukobu, među kojima su Kolumbijci afričkog podrijetla i autohtone zajednice; prepoznaje rad teritorijalnih vijeća za mir, pomirenje i suživot;

4. ističe ključnu i povijesnu ulogu razvojnih planova s teritorijalnim pristupom (PDET) koje su izradile zajednice u 170 općina koje su najpogođenije zapostavljanjem, siromaštvom i nasiljem;

5. pozdravlja sve mjere koje je Specijalizirana jurisdikcija za mir već poduzela kako bi se osigurala budućnost u čijem su središtu izgradnja mira i nepostojanje nekažnjivosti te poziva Specijaliziranu jurisdikciju za mir da nastavi ulagati velike napore unatoč brojnim izazovima, uključujući kašnjenja u provedbi zakonodavstva: poziva kolumbijske vlasti da očuvaju autonomiju i neovisnost integriranog sustava za istinu, pravdu, odštetu i neponavljanje te da ga zaštite kao ključan doprinos održivom i trajnom miru;

6. osuđuje ubojstva i nasilje nad borcima za ljudska prava, bivšim borcima FARC-a, socijalnim liderima i vođama autohtonih zajednica; naglašava da je rješavanje problema trajnog nasilja nad njima jedan od glavnih izazova u Kolumbiji; konstatira da je sukob u ruralnim područjima zemlje eskalirao i žali zbog nasilja koje u tim područjima uglavnom uzrokuju nezakonite oružane skupine i organizirani kriminal povezani s trgovinom drogom i nezakonitim rudarenjem; napominje da je prijavljeno nekoliko slučajeva prisilnog raseljavanja, prisilnog novačenja, seksualnog nasilja nad djecom i ženama, masakra, mučenja i drugih zlodjela te napada na etničke zajednice i vlasti, te je zabrinut zbog posljedica na javne vlasti; poziva na brze i temeljite istrage, kao i na to da se odgovorne osobe pozovu na odgovornost; potiče kolumbijsku državu da poveća i zajamči zaštitu i sigurnost društvenih i političkih vođa, društvenih aktivista te boraca za zaštitu okoliša i ruralnih zajednica; s posebnom zabrinutošću primjećuje problematično stanje u departmanu Cauca, kako je navedeno u deklaraciji UN-a;

7. prepoznaje napore u borbi protiv kriminalnih radnji organiziranih naoružanih skupina i drugih organizacija; naglašava potrebu za poduzimanjem hitnih mjera za zaštitu, stoga apelira na jačanje integrirane prisutnosti države u teritorijima i poziva Nacionalno povjerenstvo za jamstva sigurnosti da usvoji javnu politiku za razbijanje kriminalnih organizacija; imajući to na umu, pozdravlja Strateški plan sigurnosti i zaštite za ponovno uključivanje osoba;

8. pozdravlja produljenje Zakona o žrtvama do 2031. te povećanje njegova proračuna, od čega koristi ima više od devet milijuna ljudi koji su upisani u jedinstveni registar žrtava, kao i učinkovito političko sudjelovanje FARC-a, sadašnje stranke Comunes, i napredak ostvaren u ponovnom uključivanju gotovo 14 000 bivših boraca; pozdravlja činjenicu da je vlada kupila zemljišta sedam od 24 bivša teritorijalna područja za osposobljavanje i reintegraciju i ističe da se u njima uvode mjere sigurnosti, uz mjere socijalne zaštite kojima je obuhvaćeno više od 13 000 bivših boraca;

9. prepoznaje napore kolumbijskih institucija i potiče ih da ostvare dodatan napredak u osiguravanju potpunog i trajnog poštovanja ljudskih prava, u skladu sa svojom dužnošću da jamče sigurnost građana; ističe smanjenje stope ubojstava koja je od 2019. do 2020. s 25 pala na 23,7 na 100 000 stanovnika, što je potvrđeno u izvješću visoke povjerenice UN-a za ljudska prava; prepoznaje odlučnost vlade da zaštiti društvene lidere, borce za ljudska prava i bivše borce, kao i udaljene zajednice;

10. izražava zabrinutost zbog toga što unatoč njihovoj obvezi pružanja informacija o rutama trgovine drogom i izvorima financiranja kojima se podupiru kriminalne skupine koje napadaju borce za ljudska prava, vođe i bivše borce, bivši pripadnici gerilskih skupina do danas nisu pružili te informacije; također izražava zabrinutost zbog činjenice da je 31. prosinca 2020. istekao rok za predaju imovine bivše organizacije FARC-EP kojom se trebala osigurati odšteta žrtvama, te da je predano samo 4 % od dogovorenog iznosa;

11. potiče vladu da donese sve potrebne mjere u trenutačnom gospodarskom kontekstu kako bi promicala strukturne promjene, kako je preporučio UN, koje bi pridonijele poboljšanju cjelokupne situacije i maksimalnom iskorištavanju potencijala mirovnog sporazuma za pozitivnu preobrazbu stanja ljudskih prava u Kolumbiji; poziva građanske organizacije na suradnju u ponovnoj uspostavi mirnog suživota u Kolumbiji;

12. ponavlja da nasilje nije legitimna metoda političke borbe te poziva one koji su bili takvog uvjerenja da prigrle demokraciju i sve njezine posljedice i zahtjeve, od kojih su na prvome mjestu konačno polaganje oružja te obrana njezinih ideja i težnji na temelju pridržavanja demokratskih propisa i vladavine prava; u tom smislu poziva ELN, koji je EU uvrstio na popis terorističkih organizacija, i disidentske skupine FARC-EP-a da stanu na kraj nasilju i terorističkim napadima na stanovnike Kolumbije te da se čvrsto i odlučno i bez daljnje odgode posvete izgradnji mira u Kolumbiji;

13. ističe napredak u pogledu uklanjanja protupješačkih mina u 129 općina i produljenje roka za njihovo konačno uklanjanje do 2025.;

14. pozdravlja izniman i dosad nezabilježen korak koji je Kolumbija poduzela kako bi osigurala privremeni status zaštite za oko 1 800 000 venezuelskih migranata koji borave u zemlji, što će pomoći da se zajamče uživanje i zaštita njihovih ljudskih prava te smanji ljudska patnja za venezuelske migrante u Kolumbiji, uz veće mogućnosti za pomoć, među ostalim u pogledu cijepljenja protiv bolesti COVID-19, zaštite i socijalne integracije; nada se da će inicijativa EU-a za pomoć regionalnim naporima za suočavanje s migracijskom krizom utrti put za snažniju potporu u skladu s iznimnom solidarnošću Kolumbije te poziva druge članove međunarodne zajednice da se udruže u potpori Kolumbiji u tom procesu; poziva na odlučniju reakciju kako bi se pronašlo političko i demokratsko rješenje krize u Venezueli;

15. poziva Komisiju i države članice da udvostruče političku i financijsku potporu Kolumbiji u okviru novih instrumenata suradnje tijekom novog proračunskog razdoblja;

16. naglašava doprinos EU-a, osobito putem Europskog fonda za mir u Kolumbiji, koji svoja sredstva usmjerava na cjelovitu ruralnu reformu i ponovno uključivanje s naglaskom na razvojnim programima s teritorijalnim pristupom te na formalizaciju vlasništva nad zemljištem;

17. ističe sudjelovanje privatnog sektora u potpori žrtvama, ponovnom uključivanju, zamjeni nezakonitih usjeva te 170 područja PDET; traži od Komisije da produbi sinergiju između trgovinskog sporazuma i novih instrumenata suradnje koja bi zajamčila pristup europskom tržištu, razmjenu i ulaganja kako bi se osigurali održivost produktivnih projekata, prihod stanovnika koji su korisnici te smanjila njihova izloženost kriminalu i nezakonitim gospodarskim aktivnostima;

18. vjeruje da će uspješna provedba mirovnog sporazuma iz 2016., kao doprinosa svjetskom miru i stabilnosti, i dalje biti ključni prioritet ojačanih bilateralnih odnosa putem Memoranduma o razumijevanju koji je Vijeće odobrilo u siječnju; isto tako, potiče daljnju suradnju između EU-a i Kolumbije kako bi se poboljšala egzistencija kolumbijskih i europskih građana jačanjem sinergija između trgovinskog partnerstva EU-a i Kolumbije i mirovnog sporazuma; podržava produljenje mandata Posebnog izaslanika za mir u Kolumbiji;

19. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, rotirajućem predsjedništvu EU-a, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Europsko-latinskoameričkoj parlamentarnoj skupštini te vladi i kongresu Kolumbije.